Pastorala P. S. Nicolae al Clujului

Iubiții mei fii sufletești,

Cu inimile scăldate'n negrăită bucurie dăm laudă și mulțumită bunului Părinte ceresc, că ne-a învrednicit să ajungem iarăș în pace slăvitul praznic al Invierii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

De peste nouăsprezece veacuri prăznuesc creștinii această mare și luminată zi — și totuși nu se satură de mângâierile ei, de dulceața ei, de bucuria ei. De peste nouăsprezece veacuri o proslăvesc în cântarea de biruință: *Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le!* — și iată, nici un creștin nu cârtește 'mpotriva vechimii acestei sfinte cântări. Au cântat-o într'un glas și 'ntr'o simțire părinții noștri, o cântăm noi și-o vor cânta cu aceeaș neîmputinată evlavie și 'nsuflețire urmașii noștri.

Nici nu este de mirare, că creștinii nu încetează prăznuirea luminatei Invieri.

Văzut-ați vr'un bolnav care să nu se bucure făcându-se sănătos? Văzut-ați vr'un rob care să nu se bucure când și-a dobândit slobozenia? Văzut-ați vr'un rătăcit care să nu se bucure când a izbutit să găsească drumul cel adevărat? Văzut-ați vr'un primejduit de valuri înfuriate care să nu se bucure când a scăpat la liman? Văzut-ați vr'un osândit care să nu se bucure când a dobândit iertare? Eu sunt încredințat, iubiții mei, că nimeni n'a văzut asemenea oameni. Și dacă firesc lucru este să se bucure omul scăpat din năcazuri mai mici, cu atât mai firesc lucru este să ne veselim noi, ceice prin patima și moartea și Invierea Domnului nostru Iisus Hristos am scăpat de cea mai grea osândă întru care ne-a prăbușit păcatul: de moarte.

De bună seamă, bucuria sfinților Paști a dăruit-o Domnul pentru toți fiii pământului. Fiindcă Domnul pe toți i-a iubit deopotrivă, ca și Tatăl cel din ceruri care lasă să răsară soarele și peste cei buni și peste cei răi și trimite ploaia binefăcătoare peste holdele oamenilor buni și peste holdele celor păcătoși deopotrivă. De simțit însă nu simt această bucurie sfântă decât creștinii cari prin post și rugăciune și-au înfrânt pornirile rele, cari și-au zdrelit genunchii trufiei la picioarele Crucii și cari au avut tăria de-a răstigni și îngropa pe „omul cel vechiu" cu Hristos, pentrucă împreună cu Hristos să învieze întru *făptură nouă!*

Făpturi nouă! Iată ce trebue să ne facem, iubiți credincioși, în fiecare zi, pentru a simți cu adevărat frumusețea și fericirea vieții creștinești care este și arvuna fericirii din viața ce va să vină. *La înoire* ne cheamă sfânta noastră Biserică în toată bună vremea. Dar ne cheamă mai ales în ziua luminatului praznic al Invierii Domnului, prin cuvintele sfântului Apostol Pavel: *„după cum Hristos a înviat din morți, așa și noi întru înoirea vieții să umblăm"*. (Romani 6, 4.).

Omul cel vechiu este robit osebiților idoli — *vrajbelor, sfezilor, zavistiilor, mâniilor, gâlcevilor, împerecherilor, eresurilor, pizmelor, uciderilor, bețiilor* (Galateni 5, 19—20) și tuturor întinăciunilor sufletești. Iar făptura nouă nu se nevoește decât *întru dragoste, întru pace, întru îndelungă răbdare, întru bunătate, întru facerea de bine, întru credință, întru blândețe și întru înfrânarea poftelor.*

Flacăra credinței și a tuturor virtuților creștinești trece dela suflet la suflet așa cum s'aprind lumânările una dela alta în noaptea sfântă de Paști. Și iată, cum — chiar fără a propovădui cu cuvântul — omul cel nou, prin pilda vieții sale ajunge să facă slujbă de apostol și să înoiască în Hristos viața fraților săi.

La această slujbă suntem chemați cu toții. Căci nu trăim despărțiți, ci *unii altora ne suntem mădulare.* (Romani 12, 5.) Și precum rănindu-ne un mădular întreg trupul simte durerea, așa și trupul lui Hristos, care este Biserica se'ndurerează de rana fiecărui mădular al său și caută să i-o lecuiască.

Toate legăturile dintre oameni pot slăbi dela o vreme. Și legătura de rudenie și cea de prietenie și cea a osebitelor stări și chemări întru care viețuesc oamenii. Unele legături le taie depărtarea, altele sunt slăbite prin împotrivirea intereselor, altele prin pizmă deșartă. Cea mai trainică legătură dintre noi este *Hristos și paharul* din care ne cuminecăm cu toții cu trupul și sângele Lui. Apropiați-vă, dragii mei cât mai des de acest pahar, pentruca prin el să Vă curățiți sufletul, să Vă strângeți frăția în Hristos și împreunați fiind să puteți sta împotriva oricăror vrășmași. Apropiați-Vă de paharul Domnului. El înoiește, el mângâie, el întărește. El dă pace. *Gustați și vedeți că e bun Domnul.* E bun că a pătimit pentru noi; e bun că s'a răstignit pentru noi; e bun că a murit pentru noi, ca nici odată să nu mai moară, ci să rămână cu noi și în noi, întărindu-ne, mântuindu-ne.

Impreunându-ne cu El, ne împreunăm cu iubirea Lui fără de margini. Sălășluită în sufletul nostru, această iubire se va revărsa din el cu 'mbelșugare asupra fraților noștri, asupra Patriei noastre, asupra Regelui nostru. Și *„un suflet fiind, una cugetând"* (Filipeni 2, 2) vom fi tari. Nu vom fi risipiți de vânturi, nici biruiți de neprietini. Ci-i vom birui noi, îndrăznind cu Hrstos, care a biruit lumea.

Dorind ca aceste sfinte sărbători să le petreceți cu toții în deplină sănătate și bucurie și să le ajungeți întru mulți fericiți ani, vă trimit luminata solie a creștineștii noastre biruințe *„Hristos a înviat!"*

Darul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și 'mpărtășirea sfântului Duh să fie cu voi cu toți, Amin".

Dat în reședința noastră episcopească din Cluj, la praznicul sfintelor Paști din anul Domnului 1938.

Al vostru, al tuturor de tot binele voitor
† NICOLAE
Episcop

Pastorala P. S. Nicolae al Oradei

Iubiții mei fii sufletești,

Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Christos, prin voia Lui preasfântă și plină de dar, ne-a ajutat să ajungem iarăși ziua cea mare și plină de lumină a Invierii Domnului din morți, ziua cea mai frumoasă a creștinătății dreptcredincioase, ziua cea mai plină de daruri duhovnicești, ziua bucuriilor negrăite cerești.

Cu adevărat nu este nici o altă zi atât de bogată în lumină, atât de plină de strălucire, atât de nesecată în comori pentru sufletul omenesc ca Ziua Invierii Domnului. Cele mai grele și mai chinuitoare întrebări ale minții care neîncetat caută adevărul; cele mai nestinse dureri ale inimii, care tânjește deapururi după dulceața cerească a păcii de sus; cele mai puternice porniri ale voiei omenești care se cer îndreptate spre înălțimile cu anevoie de atins ale sfințeniei — toate își găsesc răspunsul limpede, alinarea deplină și călăuza sigură în minunea minunilor și taina tainelor, în Invierea Domnului.

In și prin minunea cea fără de asemănare a Invierii Domnului din morți ochii sufletului nostru privesc și văd, cunosc și recunosc adevărul cel mare și strălucitor, sfânt și mântuitor, că *Domnul este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat.* Căci cine altul, afară de Dumnezeu cel atotputernic, mort fiind trupește, ar fi putut învia, după trei zile, cu dela sine putere și cu atâta mărire?!!

Din clipa celei dintâi căderi a omului în păcat — cădere întâmplată la începutul fericitei vieți din grădina raiului — sufletul lui a pierdut puterea de-a găsi și de-a cunoaște fără greutate și fără greșală adevărul deplin și neschimbat al lucrurilor din lumea și viața aceasta. Greșala și rătăcirea au început să-l însoțească pretutindeni, cum însoțește umbra pe om. Dar se pare că ea n'a fost niciâri atât de vădită, ca în lucrul cunoașterii lui Dumnezeu și a voiei Sale sfinte. Astăzi ne îngrozim, și nu ne vine să credem, că a putut fi așa, când cetim, că înainte de venirea Domnului semințiile și neamurile pământului au căzut în rătăciri atât de mari încât au ajuns să creadă și să socotească dobitoacele și animalele de rând, ba chiar și lucrurile neînsuflețite drept Dumnezeu, și să se închine lor.

Zadarnice au fost toate ostenelile învățaților și înțelepților cari s'au ivit și s'au ridicat din când în când în mijlocul mulțimilor — încercând să le povățuiască pe o cale ceva mai dreaptă și mai bună. Învățătura lor a fost totdeauna grea și încurcată, neînțeleasă și fără de nici o putere.

Domnul a lăsat sfintele taine și învățătura Sa în grija și chivernisirea Bisericii pe care a întemeiat-o ca să fie așezământ de mântuire pentru toate neamurile până la sfârșitul veacurilor. Sfânta Biserică, condusă de Duhul cel Sfânt, care s'a pogorât în ziua praznicului Cincizecimii peste sfinții apostoli, împărtășește prin slujitorii altarelor pe credincioși deoparte de învățătura curată și fără rătăciri a Domnului, iar de altă parte îi spală de întinăciunea păcatelor, îi întărește și-i sfințește prin puterea și harul sfintelor taine — conducându-i astfel către fericirea cea veșnică.

Numai cine primește învățătura propoveduită de Sf. Biserică, în numele Domnului, numai cine se apropie mereu de altar și primește cu vrednicie sfintele taine, numai cine ascultă cu smerenie de glasul păstorilor sufletești așezați de Dominul, poate dobândi cerul cu bucuriile lui.

Neamul nostru românesc a fost învrednicit din partea lui Dumnezeu să ajungă — după o robie de o mie de ani — întreg și puternic ziua minunată a învierii sale, numai fiindcă toți părinții și strămoșii noștri au ținut la *sf.* Biserică și la legea lui Dumnezeu ca la ochii lor din cap. Toți au avut o singură credință, un singur altar, un singur Domn, un singur botez. Urmați și voi pentru al vostru și al neamului nostru folos pilda vieții lor.

Toate lucrurile despre care am făcut pomenire în cele de până acum, și altele multe asemenea lor despre care pentru scurtimea vremii nu mai putem vorbi, sunt darul Invierii Domnului.

Ca să ne arătăm vrednici de acest mare dar al cerului trebue să prăznuim și noi Invierea Domnului nu întru păcatele și obiceiurile noastre cele rele, ci întru curățenie, întru bunătate, întru frica de Dumnezeu, întru iubirea prin faptă a deaproapelui, întru gânduri înalte și simțăminte sfinte. Trebue să răsrignim pe omul păcatului, ca să poată învia în noi omul cel duhovnicesc; trebue să ne schimbăm întreg felul nostru de-a fi și să trăim așa ca și când nu noi, ci însuși Christos Domnul ar trăi *în* noi și *prin* noi. Să dăm cârma întregei noastre vieți Domnului însuși și atunci El ne va da altă minte, altă inimă, alte gânduri și mai ales alte fapte.

Cu inima plină de simțămintele iubirii și grijei Mele părintești pentru voi, vă trimit tuturor dorirea și urarea caldă ca sfintele sărbători ale Invierii Domnului să le prăznuiți toți deopotrivă, bogați și săraci, prunci și tineri și bătrâni, cu deplină sănătate, cu duhovnicească bucurie și cu bogat folos pentru sufletele voastre.

„Darul Domnului nostru Iisus Christos și dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți, Amin".

Dat în reședința Noastră Episcopească din Oradea, la praznicul Invierii Domnului din anul mântuirii 1938.

Al vostru al tuturor de tot binele voitor
† NICOLAE
Episcopul Oradei

Reconstituirea furtului dela spitalul de copii din Arad

Ioan Ianota, fostul administrator a dispărut.— Rezultatul reconstituirei

Arad, 20 Aprilie

Am scris eri despre senzaționalele declarații făcute de sătenul Teodor Crișan din Pauliș privitor la furtul comis la spitalul de copii din Arad și că numitul a fost înaintat parchetului. Acolo, după ce a fost interogat de d. prim procuror Const. Vulpe, s'a dispus ca Teodor Crișan să fie retrimis poliției, pentru a face cuvenitele cercetări și reconstituirea furtului din seara zilei de 31 Decembrie 1931.

Teodor Crișan a repetat și la parchet declarațiile reproduse și de noi în corespondența de eri, susținând sus și tare că el a comis furtul. Odată readus la poliție, a fost supus unui nou interogatoriu, dar nu și-a schimbat nimic din cele spuse.

In urma acestora, Teodor Crișan a fost dus la spitalul de copii, unde sub supravegherea d-lui A. Verșigan, șeful biroului judiciar și a agentului Mureșan s'a făcut reconstituirea furtului. In cursul reconstituirii, Teodor Crișan a recunoscut pe bătrânul funcționar de care a întrebat în seara furtului, unde este biroul administratorului Ioan Ianota, a arătat în mod precis locul unde a fost cassa de bani și alte amănunte de mai mică importanță. A demonstrat în fața polițiștilor și felul cum a deschis cassa de bani, care fusese inciuată înainte de a fi închisă reglementar.

Lucrurile au mers bine până când Teodor Crișan a trebuit să arate gardul, peste care a sărit după ce a furat banii. Lucrul acesta nu l-a mai putut face, deoarece între timp gardul a fost mutat. Faptul acesta este considerat de poliție ca o probă că nu Teodor Crișan este autorul furtului și că el este numai piesa principală a unei ingenioase înscenări. Se pare că această bănuială a poliției este susținută și de alte motive ce până acum sunt cunoscute numai de cei ce conduc cercetările. In tot cazul, în favoarea tezei susținută de poliție vine și faptul — iarăș senzațional — că Ioan Ianota, fostul administrator al spitalului, care urma să-și înceapă executarea celor doi ani de închisoare, a dispărut fără urmă și familia sa susține că nu știe unde este. Dispariția sa și prezentarea benevolă a lui Teodor Crișan, puse în legătură, dau chestiunii un aspect cu totul nou, — ciudat și suspect în acelaș timp.

Poliția cercetează și se străduește să dovedească cum că declarațiile lui Crișan sunt rezultatul unei înscenări puse la cale de fostul administrator, iar „autoacuzatul" susține sus și tare că dela comiterea furtului nu s'a întâlnit și nu a vorbit cu Ianota și că el singur, fiind puțin amețit de băutură, a furat banii.

O DECLARAȚIE A SOȚIEI LUI CRIȘAN

Arad, 21 Aprilie

In chestiunea furtului s'a produs un fapt nou. Azi, înainte de amiazi, la postul de jandarmi din comuna Păuliș s'a prezentat soția lui Teodor Crișan și a spus că soțul său a fost cumpărat ca să ia asupra sa furtul sumei de 70.000 lei dela spitalul de copii din Arad.

Postul de jandarmi din comuna Păuliș a raportat, telefonic, aceste declarații biroului judiciar al poliției. Cum raportul telefonic nu precizează suma ce a primit-o Teodor Crișan pentru a declara că el și nu Ioan Ianota a furat banii, s'a dispus ca un agent al poliției să plece în comuna Păuliș pentru completarea cercetărilor. Până atunci, biroul judiciar al poliției a înaintat toate actele la parchet, împreună cu Teodor Crișan.

In urma acestor fapte, poliția afirmă că înscenarea este dovedită, rămânând numai să se stabilească, cine a pus-o la cale și apoi să procedeze conform codului penal.

Adunarea generală a cooperativei forestiere „Negovanul" din Sibiu

Sibiu, 21 Aprilie

Cea de-a treia adunare generală a cooperativei forestiere „NEGOVANUL" s'a ținut în sala cinematografului „Corso", sub președenția d-lui I. N. Ciolan președintele cooperativei din Ardeal. Au participat peste 300 intelectuali și țărani din regiunile Sibiului, membri ai acestei întreprinderi forestiere.

D. I. N. Ciolan a făcut o expunere asupra activității desfășurată de cooperativă dela înființare și până acum.

Prin înființarea cooperativei „Negovanul", s'a creiat o industrie forestieră românească într'un centru unde ani de zile nu lucrează decât societăți străine.

Cooperativa „Negovanul" a dat ajutoare bănești și materiale pentru clădirea de școli, biserici, case culturale, etc., a acordat burse copiilor de țărani cari urmează școlile de contabilitate cooperatistă și, în sfârșit, a ajutat membrii prin punerea la dispoziție a materialului lemnos pentru lucru și lemn de foc la prețul de cost.

D. I. N. Ciolan a arătat apoi cum s'a făcut valorificarea materialului lemnos prin licitații. In cursul anului 1937 cooperativa a cumpărat pădurea din comuna Boița (Pârâul lui Iacob-Găujani și Plaiul Mare) dela Mitropolia ortodoxă română pădurea Tufari, dela com. Râul Sadului, pădurea Grosi, apoi dela comuna Boian (Târnava Mică), pădurea Fundătura și dela comuna Cristian pădurea Crăciuneasă. S'a definitivat de asemeni contractul cu comuna Tălmăcel, pentru pădurea Zimbru-Clabucet.

După expunere, d. I. N. Ciolan a prezentat bilanțul și contul de profit și pierdere încheiat la 31 Decembrie 1937. Activul e de 63.938.925 lei, pasivul de 62.921.797, iar beneficiul net de 1.017.128 lei.

După aceea, au fost aleși membri în consiliul de ad-ție d-nii Ioan Schitea, comerciant din Avrig, Nic. Albescu (Boița), Ioan Podorean, notar din Șebesul-de-Sus și Modran Toma, Cristian, iar cenzori, d-nii Ioan Suma, dr. Traian Bude și Simion Piso, titulari, și Aurel Nedelcu, Ilie Buta și Gh. Frățilă supleanți.

A urmat un banchet în sala „Unicum".

Activitatea culturală și religioasă la Orăștie

Cercuri învățătorești. — Festivaluri religioase

Orăștie, 22 Aprilie

Secția Orăștie a asociației învățătorilor a ținut cerc cultural sub președinția d-lui Nic. Crețu, în prezența d-lui subrevizor școlar C. Ivașcu, în comuna Sibișelul Vechiu. D. inv. Viorel Crâsnic a ținut o lecție practică; d. R. Dănilă a ținut o conferință intimă despre cartea „Literatura copiilor și sezătorile cu copii" de Ap. D. Culea; iar la biserică a vorbit d. Nic. Crețu despre lăcomie.

După amiază a fost o producțiune cu elevii școalei după care au urmat conferințele publice ale d-lor învățători dir. Nic. Crețu, despre școala țărănească, V. Crâsnic despre familie, N. Amariei, despre cronica internă și externă, E. I. Ciorădanu despre sănătatea copiilor.

Subsecția locală a ținut adunarea anuală la Orăștie, sub președinția d-lui Gr. Dănescu.

Soc. femeilor ort. și „For"-ul au organizat în sala festivă a liceului, ultimul festival religios în beneficiul elevilor străjeri, lipsiți de mijloace materiale.

La reușita festivalului și-au dat concursul d-nele Maria căpitan Lienerth, solo, cu acomp. la pian de dna Zenaida Vintan; corul „Armonia", dr. Oct. Gridan, corul străjerilor dela gimnaziul de fete, prof. Ion Limbianu, quartet de alame: plut. Palievici, Păun, Ispir și Sepeși din muzica militară; prof. dir. Aron Demian, o conferință instructivă; T. Doctor abs. teolog și străjerii Munteanu Em., Tătaru Alex, și Marcu V., cu recitări de poesii.

D. prof. Aron Demian, pres. „For"-ului, a mulțumit tuturor sprijinitorilor morali și materiali, remarcând îndeosebi contribuția materială a regimentului local în frunte cu d. lt.-col. Madgearu, ajutor comandaant.

Soc. „Principele Mircea" de sub președinția d-nei Marioara dr. Solomon și stolul străjerelor dela școala de sub conducerea d-rei dir. Ana Cândea, ajutată de catichetul T. Doctor, dirijor de cor, a organizat un matineu religios în beneficiul copiilor sugaci și pentru fondul de zidire al catedralei ortodoxe.

D. prof. dr. L. G. Munteanu, rectorul academiei teologice ortodoxe din Cluj, a ținut o instructivă conferință religioasă despre roadele iubirii creștine; d-na Maria căp. Lienerth, d-nii dr. Ion Solomon și T. Doctor, acompaniați la pian de d. prof. Pratia au executat cântece și imnuri religioase, iar străjerele au jucat o piesă religioasă și eleva Zorița Ispas a recitat o poesie.

Dar regesc în comuna Jichișul de sus (Someș)

Familia lui Haranguș Ion Nuț. La mijloc d. prefect colonel Ioan Petrescu

Dej, 22 Aprilie

Gospodarului român Haranguș Ion Nuț din comuna Jichișul de sus, tatăl a 12 copii, toți în viață, Dumnezeu i-a mai dăruit încă doi copii gemeni, născuți de curând.

M. S. Regele binevoind să primească să boteze pe cei doi nou născuți, a acordat sătenului un dar în suma de lei 20.000. Dar până la sosirea ajutorului regal, cei doi copii au murit. D. colonel Ioan Petrescu, prefectul județului, întrebând Casa Regală ce să facă cu banii, întrucât copiii nu mai trăiesc, i s'a răspuns ca întreaga sumă să o predea țăranului pentru a-i ușura sarcina creșterii celorlalți copii.

Duminică dimineața la ora 10 și jum., d. prefect, însoțit de d-nii Alexandru Bărbos, prim-pretor și ing. Teodor Silași, șeful serviciului tehnic județean, a sosit cu mașina în comună. In fața arcului de triumf, pe care era atârnată o tablă cu inscripția „Trăiască M. S. Regele Carol al II-lea", a fost așteptat de populația a cinci comune, stolul de străjeri condus de d. inv. director Frișan, părintele Ioan Roman, subcentrul premilitar în frunte cu d. major Gavril Cosma, comandantul subinspectoratului p. Someș, inv. Chira, comandantul subcentrului, d. Petre Nichituc, agronom regional, d. Pavel Sabo, notar ș. a.

Primarul Ioan Haranguș a oferit d-lui prefect tradiționala pâine și sare, după care părintele Ioan Roman, în numele comunei, notarul Sabo, în numele administrației comunale și învățător-director Teodor Frișan în numele stolului de străjeri, i-au urat bun sosit, cu toții exprimându-și bucuria că pot saluta pe solul Regelui în mijlocul poporului românesc din acest colț de țară.

A răspuns d. colonel Ioan Petrescu, prefect, mulțumind pentru călduroasa primire și manifestația de credință și devotament făcută M. S. Regelui.

S'a format apoi un cortegiu, care s'a îndreptat spre casa gospodarului Haranguș Ion Nuț, căruia, d. prefect colonel Petrescu i-a predat darul M. S. Regelui, în sumă de lei 20 mii.

Luând cuvântul d. prefect Petrescu, a relevat dragostea nețărmurită a M. S. Regelui față de popor, dragostea ce și-a manifestat-o și prin darul ce l-a făcut familiei lui Haranguș Ion Nuț. Iubitul nostru Rege, spune d. prefect, n'a pregetat o clipă, acum ca și altădată, ca prin faptele și gesturile mărețe și de o largă generozitate, să țină legătura cu poporul Său.

In continuare, d-sa dă locuitorilor o serie de sfaturi asupra felului cum să-și gospodărească avutul ca să aibă cât mai mult folos, iar pe săteanul Haranguș îl sfătuește cum să întrebuințeze frumosul dar primit dela Suveranul nostru; îi îndeamnă la respect față de lege și autoritate, demonstrându-le că prin noua orânduire a țării, trebile vor merge mult mai bine, iar massele țărănești vor fi scutite de otrava răspândită de politicieni.

Inchee cu urări de viață lungă și sănătate pentru M. S. Regele Carol al II-lea.

Asistența, apreciind gestul Suveranului, a ovaționat îndelung.

Săteanul Haranguș Ion Nuț a oferit oaspeților o mică gustare, după care d. prefect colonel Ioan Petrescu a vizitat gospodăriile mai multor săteni, cari, sub conducerea d-lui Petre Nichituc, agronom regional, au plantat peste 2000 pomi fructiferi, iar plantațiile de pomi vechi le-au îngrijit.

La ora 1 după amiazi, d. prefect și suita s'au înapoiat la Dej.

Situația Ungariei după alipirea Austriei de Germania

—oxo—

Un articol al contelui Ștefan Bethlen

Cluj, 21 Aprilie

In ziarul „Pesti Naplo" de la Budapesta a apărut un articol foarte semnificativ, scris de contele Stefan Bethlen, fostul prim ministru al Ungariei, care după cum se știe, în chestiuni de politică externă este încă o personalitate, ale cărei păreri sunt determinante în Ungaria. Vom reproduce părțile esențiale din acest articol.

Intrebarea pe care o pune fostul premier al Ungariei la începutul articolului său, este, dacă situația de azi, de după Anschluss, este mai favorabilă pentru Ungaria decât situația anterioară, ori este mai defavorabilă.

Din 1921 nu a fost alt eveniment internațional, care să fi avut o importanță atât de covârșitoare dect Anschluss-ul, spune d. Bethlen. El a pus capăt unei epoce de 400 de ani din istoria Ungariei și exclude pentru viitor cu desăvârșire renașterea uniunii austro-ungare.

Din 1920 Austria însemna, tot timpul, o mare nesiguranță pentru Ungaria, căci ea se putea aștepta, ca sub presiunea unei guvernări social-democrate să se atașeze Micei Înțelegeri, ceea ce ar fi obligat și Ungaria ca împotriva voinței sale, să adere la ideea unei confederații dunărene. Nu se știa apoi, dacă în Austria nu se realiza restaurația Habsburgilor, ceeace ar fi putut face ca ea să urmeze și în Ungaria.

Pentru Ungaria Anschluss-ul are avantajii și desavantajii. Este — de sigur — mult mai avantajos pentru o țară mică, dacă ea se găsește în vecinătatea unei țări mai mici, decât în aceea a unei țări mari. Din punct de vedere economic, Ungaria având un export important în Germania și restul exportului ei făcându-se tot prin Germania, ea are nevoie să câștige bunăvoința acestei țări. Aceasta mai cu seamă, că Germania fără îndoială, va exercita o presiune asupra țărilor din sud-estul european, din cari face un import însemnat de produse agricole. Este de prevăzut, că Germania va căuta să obțină anumite avantajii de ordin politic și va favoriza până la monopol acele țări, din partea cărora va putea obține ceeace dorește pe plan politic. Așa dar noua situație favorizează foarte mult situația Germaniei în bazinul Dunării, făcând-o să domineze, dar în acelaș timp a sporit riscul statelor mici, reducând posibilitățile lor de acțiune.

Dar noua situație politică, creată prin realizarea Anschlussului, dacă Ungaria va fi în stare să înțeleagă situația și să exploateze suficient avantajiile ei, va putea face „ca ea să se ridice din situația ei înjositoare de după tratatul de pace de la Trianon și să devină din nou un element însemnat, chiar cel mai însemnat din punct de vedere politic, dintre statele din bazinul Dunării".

Să nu uităm, scrie contele Bethlen, că în ultimii 20 de ani istoria bazinului Dunării a fost caracterizată prin dictatura pe care au exercitat-o statele Micei Înțelegeri, cu concursul Franței, ceea ce din partea acestei țări era socotit ca o contrapondere față de Germania, dar care în realitate se manifesta prin încercuirea și sugrumarea Ungariei. Anschluss-ul a pus capăt acestei situații. In viitor nu se va mai putea vorbi despre această dictatură. Cehoslovacia nu mai poate exercita rolul ei de odinioară. De formă inelul ce până acum sugruma Ungaria, mai există încă, dar de fapt el nu mai are importanța de odinioară. In urma situației noui agresivitatea de odinioară a celorlalți doi vecini ai Ungariei (Iugoslavia și România), a scăzut, așa că contele Bethlen poate spune, că de acum normalizarea raporturilor Ungariei față de aceste două țări a devenit actuală. „Este neîndoios, că de acum se apropie cu pași repezi timpul, când marile probleme nerezolvate ale bazinului dunărean vor fi puse la ordinea zilei".

Este sigur în acelaș timp, că cu ocaziunea soluționării lor axa Berlin—Roma va avea un rol determinant, ceeace, din punct de vedere unguresc nu poate fi decât avantajos.

Atât pentru Germania, cât și pentru Italia este important ca Ungaria, care le este prietenă, să aibă un rol cât mai important în bazinul dunărean, căci „acum aceste două țări au putut vedea, după Anschluss, ce importanță mare are menținerea independenței neatinse a Ungariei din punct de vedere al menținerii echilibrului european. O Ungarie independentă și puternică este un interes german".

„Mulți cred și ne sperie, continuă d. Bethlen, că lăcomia germană nu se va opri la porțile actuale ale Ungariei, și că victima viitoare va fi Ungaria". Este inexact și felul de a se pune astfel problema este opera propagandei antigermane. Nu trebue ca Ungaria, alarmată de aceste ipoteze false, să aibă atitudini, cari să indispună Germania, care bine știind că Ungaria i-a fost totdeauna prietenă și camaradă de arme, nu va putea avea astfel de atitudini, cari să turbure prietenia dintre cele două țări. Bunele raporturi dintre cele două țări nu vor fi cu siguranță periclitate prin exces de putere și brutalitate, — își exprimă nădejdea d. Bethlen.

Căci, continuă d-sa foarte semnificativ, prin păstrarea raporturilor de bună vecinătate, Germania va putea avea pe cale prietenească tot de ceeace are nevoie din partea Ungariei, în schimb, dacă lucrurile ar fi forțate, ele nu ar putea fi obținute, decât prin forță și sacrificii, ceeace ar însemna ca Germania să sporească încă cu unul marele număr al dușmanilor săi. Toate produsele agrare ale Ungariei sunt la dispoziția Germaniei, care le poate obține, căci e interesul Ungariei de a le valorifica. Iar în același timp căile Germaniei, spre Est, duc tot prin Ungaria. Nu trebue să se teamă nimeni că Germania ar căuta teren de colonizare în Ungaria, căci d. Bethlen susține, că pusta maghiară este deja relativ suprapopulată. (Notăm aci că afirmația aceasta a d-lui Bethlen poate avea rosturile ei, dar este de o realitate îndoielnică, desmințită chiar de autorii maghiari, pe cari i-am putea cita, — N. R.).

Se poate ca unii dintre germanii prea fantezisti, să creadă, că colonilie de 200 de ani din Ungaria ar putea să determine Germania la o politică de expansiune spre această țară, dar o anexiune străină ar însemna pricina unor conflicte prea mari ca Germania să nu-și dea seama de acest lucru.

Ungaria are tot dreptul, spune d. Bethlen, ca să aștepte din partea Germaniei o mână de ajutor pentru ca ea să devină din nou un element hotărâtor în bazinul Dunări, pentru că ea duce de secole între lupta împotriva elementului slav, alături de elementul german.

Războiul mondial a adus din nou la suprafață acest pericol. Iar dacă Rusia, cu ocaziunea tratativelor de pace ar fi putut să aibă întreaga sa greutate, cu siguranță că se realiza coridorul slav între Cehoslovacia și Iugoslavia, așa că astăzi, după Anschluss, — presupunând că în asemenea condițiuni el mai era posibil, armatele germane la Sopron nu ar mai fi întâlnit armata maghiară, ci pe aceea a vreunelia dintre vasalii Rusiei.

D. Bethlen continuă apoi semnificativ: „Adeseori pentru Ungaria ar fi fost mai ușor ca să se încadreze și ea în inelul Micei Înțelegeri, văzându-și interesele pentru un blid de linte, ceeace pentru Germania ar fi însemnat că se forma un bloc puternic antigerman la porțile ei dela sud-est. Dar Ungaria nu a făcut acest lucru (ca și când nu l'ar fi făcut de dragul Germaniei! N. R.).

Intre Ungaria și Germania, spune d. Bethlen, de secole îndelungate există o comunitate de soartă. Ea a fost pecetluită prin războiul mondial. Cine ar putea presupune că Germania, cu care Ungaria a purtat camaraderește acest război și cu care a suferit împreună după tratatele de pace, să se îndrepte acum împotriva Ungariei?

Cele patru secole, cari au urmat după catastrofa maghiară dela Mohács, au dovedit că Ungaria nu poate trăi decât după principii ce izvorăsc din caracterul său național și din viața ei sufletească.

Ori ce încercare, care ar tinde la modificarea acestui principiu, punând în discuție libertatea maghiară, ar însemna periclitarea iremediabilă a raporturilor cu Germania.

In ceeace privește încercările unor cercuri germane, sau germanofile, de a introduce regimul național-socialist și în Ungaria, d. Bethlen întrevăzând posibilitatea unor astfel de presiuni ca și posibilitatea ca în Ungaria anumite grupări politice să încerce realizarea regimului totalitar, după metoda germană, fostul premier al Ungariei se declară categoric împotrivă. Metodele totalitare au putut fi salutare pentru Germania, spune d-sa, dar ele ar fi periculoase pentru Ungaria și încercarea de a realiza și în această țară regimul național-socialist, ar însemna periclitarea și chiar distrugerea pentru un timp foarte îndelungat a bunelor raporturi maghiaro-germane.

Cuvintele acestea tind pe de o parte la liniștirea opiniei publice ungurești, alarmată peste măsură din cauza propagandei național-socialiste în Ungaria, pe de altă parte sunt un avertisment și față de cercurile germane, cari încurajează această propagandă.

Nu imitatorii, cari maimuțăresc cu tot prețul Germania, sunt prietenii acestei țări, spune d. Bethlen, ci aceia, cari accentuiază necesitatea menținerii tradiției lor seculare, a independenței și specificului lor național, oferindu-și cu rezerva acestora prietenia lor sinceră Germaniei.

*

Articolul d-lui Ștefan Bethlen este de sigur foarte însemnat pentru că el precizează raporturile dintre Germania și Ungaria după realizarea Anschluss-ului. Cu toate că el se menține în limbajul diplomatic, lasă să se întrevadă suficient printre rânduri teama mare a Ungariei de presiunea germană. Teama aceasta este cu atât mai mare, cu cât și în Ungaria există o propagandă național-socialistă foarte puternică, pe care oficialitatea maghiară nu o poate lăsa să se intindă, fără periclitarea gravă a intereselor de stat, ea neavând suficiente garanții de seriositate și de răspundere pentru a guverna țara, iar în ce privește suprimarea ei cu măsuri energice, își pune întrebarea, dacă aceasta nu ar indispune Germania. Totuși contele Bethlen accentuiază, foarte logic, că Ungaria trebue să țină la tradiția sa și la independența ei ca națiune, neputându-se aservi slugarnic unor interese și unor sisteme de guvernământ străine de interesele și de sufletul națiunii maghiare.

Se profilează, din articolul contelui Bethlen, teama Ungariei de vecinătatea colosului german. Iar în ce privește viitorul, d-sa preconizează politica de a căuta cu multă insistență prietenia Germaniei, făcând concesiuni intereselor de politică externă ale acesteia.

—xox—

Din Arad

DEZERTOR HOȚ. — Soldatul Nadel Efroim Hirsch din str. Gr. Alexandescu a fost prins și înaintat poliției deoarece s'a stabilit că el este autorul unui furt comis în dauna văduvei lui Simion Steiner din calea Banatului.

In cursul cercetărilor făcute la poliție s'a mai stabilit că este dezertor dintr'un regiment din Ardeal și că sub numele fals de Herman Spira a fost condamnat de mai multe ori pentru diferite furturi și spargeri. Acestea odată stabilite i s'au dresat cuvenitele acte, apoi a fost predat comenduirii piețtii.

FURT DESCOPERIT. — In luna Ianuarie, văduva lui Ludovic Viragosi, proprietara debitului de tutun din clădirea gării Podgoria, a reclamat că necunoscuți i-au furat diferite mărfuri. Cazul fiind cercetat de agentul Stăniș, acesta a stabilit că autorul furtului este Gheorghe Mityko din str. T. Serb. Hoțul, cu actele dresate a fost înaintat parchetului.

INJUNGHIAT DE UN NECUNOSCUT. — Locuitorul Stefan Ileș din str Podului a reclamat că în cursul nopții pe când se înapoia acasă a fost atacat de un necunoscut, care l-a înjunghiat în mai multe locuri.

BATAIE. — Pădurarul Vasile Balan din comuna Roșia nouă când s'a înapoiat dela serviciu a găsit în locuința sa pe fiică-sa Aurel Pătrașcu din acelaș comună. Bănuind că acesta „face curte" soției sale, a ridicat arma și l-a lovit în cap. Aurel Pătrașcu a sărit asupra pădurarului, i-a smuls arma din mână și a trântit-o la pământ. După aceasta a continuat să-l oloviască, până când acesta a scos un cuțit și l-a implântat în abdomenul flăcăului, cauzându-i o rană lungă de 12 cm. Jandarmii fiind avizați, au intervenit cercetarea cazului.

A SARIT DIN TREN. — Văduva lui Iosif Martics din comuna Chișineu, serile trecut când se înapoia acasă dela Arad cu trenul Timișoara-Oradea, ajungând în gara Crișul Alb, n'a așteptat oprirea trenului, ci a sărit înainte din vagon. Scările fiind ude de ploaie, a alunecat și a căzut. Piciorul drept i-a ajuns sub roatele vagonului cari i l-au tăiat de la genunchi. In stare gravă a fost transportată la spitalul central din Arad.

SPARGERE. — Coloman Pantos din calea Radnei a reclamat poliției că răufăcătorii i-au furat diferite lucruri în valoare de mai multe mii de lei.

—xXO◆OXx—